

ISLAMSKA MISAO

- Osnivač i izdavač:** Fakultet za islamske studije,
Novi Pazar
- Za izdavača:** prof. dr. Enver Gicić
- Glavni urednik:** prof. dr. Enver Gicić
- Pomoćnik urednika:** prof. dr. Hajrudin Balić
- Redakcija:** prof. dr. Sulejman Topoljak
prof. dr. Metin Izeti
doc. dr. Haris Hadžić
prof. dr. Admir Muratović
prof. dr. hfz. Almir Pramenković
- Šerijatski recenzent:** prof. dr. hfz. Almir Pramenković
- Lektor:** Binasa Spahović
- Tehničko uređenje:** Media centar Islamske zajednice,
Novi Pazar
- Štampa:** El-Kelimeh, Beograd
- Tiraž:** 500 primjeraka
- Adresa redakcije:** Fakultet za islamske studije
ul. Rifata Burdževića 1
36300 Novi Pazar

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

378:28

ISLAMSKA misao : godišnjak Fakulteta za islamske studije
u Novom Pazaru / glavni urednik Almir Pramenković . - 2007, br.
1 - . Novi Pazar (Gradski trg) : Fakultet
za islamske studije, 2007- (Beograd : El-Kelimeh). -24 cm

Godišnje
ISSN 1452-9580 = Islamska misao (Novi Pazar)
COBISS.SR-ID 141771532

327.88::323.28(100)"2015"

327::911.3

Muftija Muamer ef. Zukorlić

TERORKRATIJA IZMEĐU ISILA I AJFELA

Netom nakon stravičnih terorističkih napada u Parizu, na naslovnoj strani lista Šarli Ebdo osvanula je karikatura muškarca koji pije i igra izrešetan mecima; iz njega teče alkohol, a u ruci mu boca šampanjca. On uzvikuje: "Ko ih šiša, oni imaju oružje, a mi šampanjac!" Urednik časopisa Ris je u Uvodniku citirao Vinstona Čerčila. "Krv i suze, prerekao je Čerčil, i eto nam to sada" i dodao: "Parižani su postali 2015. godine kao stanovnici Londona 1940. godine, odlučni da ne popuste, bez straha ni prepuštanja, bez obzira šta će se desiti na uglu ulice." Kao reakcija na pozive za molitvu za Pariz, u istom časopisu pojavio se komentar: "Ne trebaju nam molitve, ne treba nam religija. Trebaju nam šampanjac, poljupci, muzika i život. Ovo nije problem sa terorizmom. Ovo je problem sa onima koji veličaju smrt nad životom. I to nije nova pojava..."

Pariz je iznova u žiži svjetskih medija, i to opet ne prema književnim, slikarskim, filmskim, modnim i drugim kulturnim dešavanjima, već po terorizmu. Zar je nekome toliko stalo da na veliku Trijumfalnu kapiju, samim time i svjetsku pozornicu, uvede terorizam kao novu epohu ili ključnu tekovinu dvadeset prvog vijeka? Šta se može zaključiti iz hiljade proglašenja i javnih očitovanja relevantnih, pozvanih i nepozvanih državnika, političara, javnih radnika, građana svijeta, komentatora i analitičara, nakon nove serije stravičnih terorističkih napada u Parizu koji su se dogodili u petak 13.11.2015. godine? Razgrnemo li sve što je do sada kazano i napisano na ovu temu, mnoštva pojedinačnih viđenja i individualnih stavova, moguće je svesti na dva preovladavajuća mišljenja. Prvo se odnosi na prihvatanje događaja onakvim kakvog su ga mediji prenijeli, to jest da se desio strašan teroristički čin, pripreman izvana, a koordiniran iznutra, u kome je stradalo mnogo neležnih ljudi od strane terorista koji su Pariz namjeravali pretvoriti u simbol nemoći globalne svjetske civilizacije.

Drugi, koji s nevjericom gledaju na ovaj događaj i smatraju da je previše maglovitih detalja i očitih nelogičnosti u onome što se zbilo tog crnog petka u Parizu, izražavajući skepsu da je grupa terorista uspjela tako lahko izbjeći sve odbrambene sisteme i napraviti masakr od koga se cijeli svijet zgražava. Potonji su skloni mišljenju da se vjerovatno radi o precizno isplaniranoj zavjeri u kojoj su žrtvovani građani Pariza radi nekih viših ciljeva...

ŠTA AKO JE SVE TAKO

Ako je sve onako kako se navodi u zvaničnim izvještajima, ako su teroristi u jednoj akciji zaista uspjeli destabilizirati jednu od svjetskih sila, i uznemiriti cijeli svijet, kakvi onda sve realni rizici postoje za budućnost čovječanstva. Kakva je uopće budućnost Francuske i drugih vodećih svjetskih sila ukoliko grupa ljudi ima mogućnost, pored prisustva policijskih, obavještajnih i vojnih službi, u jednom danu, na jednome mjestu i u isto vrijeme izvesti šest veoma sofisticiranih terorističkih napada na različitim lokacijama, sa tako stravičnim posljedicama. Sve to u danu kada je bezbjednosna situacija morala biti na najvišem nivou, jer se u gradu dešavalo nekoliko važnih globalnih događaja, među kojima i utakmica nogometnih reprezentacija Francuske i Njemačke na kojoj je prisustvovao i sam predsjednik Oland. Više desetina hiljada ljudi slilo se na stadion De Frans kako bi prisustvovalo ovom fudbalskom spektaklu. Policija i redari trebali su, ako ni zbog čega drugog ono bar zbog pirotehničkih sredstava i drugih opasnih navijačkih rekvizita, biti na najvišem stepenu pripravnosti i poduzeti sve mjere predostrožnosti.

Ako se uprkos svemu tome ipak dogodio teroristički napad, onda su Francuska, Evropa i cijeli svijet dovedeni pred opći kolaps, poraženi i nemoćni da se suprotstave terorizmu i teroristima, koji neometano mogu ušetati u bilo koju instituciju, bilo koje države na svijetu, i izvesti napad sa još užasnijim posljedicama. Ako je ova verzija vjerodostojna, onda je zapadna civilizacija na koljenima, potučena od strane međunarodnih terorista, koji

svako malo mogu izazivati nove neredе i proizvoditi tragične događaje sa nesagledivim posljedicama, nepredvidivim brojem žrtava i ulijevati strah u kosti svakom poštenom i dobrodušnom građaninu svijeta. Jer, ako jedna moćna državna silа koja raspolaže vojnim, policijskim, obavještajnim i drugim potencijalima, svojim građanima ne može obezbijediti sigurnost na ulici, utakmici, u trgovini, koncertnoj dvorani, pozorištu, ili bilo kom drugom javnom mjestu, kako će onda pojedinac osigurati bezbjednost sopstvene porodice u stanu ili kući. Zar nije svijet pred kolapsom? Zar ima gore pošasti od disharmonije i nesigurnosti društva do te mjere da ljudi jedni drugima više ne vjeruju, da u očima svakog tamnopotijeg prolaznika vide teroristu koji ih svakog momenta može likvidirati, kao i njihove porodice, a država pritom priznaje svoju nemoć da ih na bilo koji način zaštiti. Pošto je politička i bezbjednosna vlast dopustila da se sve ovo desi, logičan čin priznavanja moralne odgovornosti bio bi makar podnošenje neopozivih ostavki direktora pariške policije, ministra unutrašnjih poslova, šefova obavještajno-bezbjednosnih službi, uključujući i predsjednika vlade.

ILI JE BILO DRUGAČIJE

Čini se da skeptici ipak misle drugačije, ne uzimajući zdravo za gotovo stavove zvaničnika i informacije iz medija, već sve to stavljajući na vagu i tražeći logičnosti, pritom odbijajući da prihvate kao istinito sve što im se servira. Istina, argumenata za sumnju u zvaničnu verziju događaja i skepticizam ima dovoljno da pokoleba i najveće optimiste. Jedan od takvih momenata je i situacija u kojoj dva sahata iza ponoći u hali Bataklan, gdje se održava koncert Eagles of Death Metal, teroristi drže nekoliko stotina talaca. CNN već od jedanaest sati uživo prenosi dramu iz srca Pariza praćenu općom panikom. Nakon što jedan od talaca uspijeva pobjeći, pred kamerama tvrdi da teroristi taoce izvode pred binu i jednog po jednog likvidiraju iz automatskog oružja. Isti tvrdi da su teroristi bez maski, da ništa ne govore, a da je neko čuo kako jedan od terorista spominje da je ovo osveta za Siriju i Irak. U nastavku vijesti se tvrdi da teroristi uzvikuju i „Allahu ekber“ ubijajući taoce. Sljedećeg jutra neke od ovih izjava već se revidiraju, čime postaje jasno da su one ili izraz šoka i panike talaca, ili dio medijskih insinucija.

Tokom istog prijenosa uživo tvrdi se da su teroristi opasani eksplozivom i da ubijaju iz automatskog oružja. Ako je cilj terorista bio ubiti što veći broj ljudi i nanijeti maksimalnu moguću štetu, bilo bi logično da su odmah upotrijebili eksploziv ili se njime raznijeli, umjesto što su civile, jednog po jednog, privodili i ubijali na bini, omogućivši time mnogima da izbjegnu likvidaciju.

U završnom činu u zgradu upadaju specijalci koji okončavaju talačku krizu. Mediji prenose da je u akciji spašavanja talaca stradalo okruglo stotinu civila. Zašto baš okrugla brojka – stotinu? Da li je to slučajnost ili pak nečija namjera, obzirom da zaokružene cifre izazivaju dodatni psihološki efekat na konzumente informacije? Mediji su naveli da su svi teroristi likvidirani, a

da pritom, na veliku sreću, nijedan policajac nije stradao, niti je ranjen ili povrijeđen. Međutim, da li je ikada bilo akcije spašavanja talaca sa ovako velikim rizikom, a da nijedan policajac nije ubijen, ranjen ili ozlijeđen? Da li to znači da Francuzi imaju najbolje antiterorističke jedinice u svijetu. Ako je tako, bilo bolje da su ih upotrijebili u sprječavanju napada. Ubrzo nakon savladavanja terorista, na internetu i u medijima počeli su kružiti snimci dešavanja iz dvorane prije, za vrijeme i poslije masakra, a da na njima nigdje nije prikazan nijedan video ili audio zapis detonacije bombaša samoubica. Javnosti nije prikazan ni prizor užasa iz dvorane nakon eksplozije. Jedina slika koju smo mogli vidjeti je fotografija nekoliko tijela ubijenih iz automatskih pušaka prije detonacije. Da li je uopće bilo bombaša samoubice? Kako je moguće da se troje terorista raznese u zgradi, a da pritom, prema snimku, nema nikakvih oštećenja na toj zgradi?

Simptomatičan je i detalj ispadanja pasoša iz džepa jednog od samoubica, što je bila pojava i kod nekih ranijih terorističkih napada. Iako djeluje nerearno da od siline eksplozije pasoš ostane neoštećen, neki stručnjaci govore da je to ipak moguće. A ako je neko zaista odlučio da svoj život okonča opasan eksplozivom, zašto bi sa sobom uzeo lična dokumenta?!

Dok su francuska nacija i svjetska javnost u grču iščekivali stav zvaničnika o cijelom događaju, u svom prvom obraćanju javnosti nakon tragičnih napada, predsjednik Oland saopćava da je Francuska u ratu na svojoj i drugim teritorijama. Radikalna desničarka Marin Le Pen, poznata po svom negativnom stavu prema islamu i muslimanima, upućuje hitan zahtjev za zatvaranje džamija i protjerivanje muslimana iz Francuske. Uplašen da isticanjem ovakvog rigidnog stava desnici ne poraste rejting, premijer Vals potvrđuje da će svi radikalni imami ostati bez državljanstva i biti protjerani. To dovodi do kulminacije već postojeće islamofobije i otvorene demonizacije muslimana, do tačke ključanja, prijeteći da se izmakne kontroli. Odjednom, ili s namjerom stišavanja strasti, obznanjuje se da je redar musliman na stadionu De Frans izveo herojski čin, jedini primijetivši, među tolikim francuskim policajcima i specijalcima, naoružanog teroristu i spriječivši ga da uđe na stadion i napravi masakr još intenzivnijih razmjera.

Objavljujući rat na svojoj i drugim teritorijama, francuski predsjednik je, najvjerovatnije nesmotreno, izjavio je nešto inače neuobičajeno praksi političko-diplomatskog govora. Objava rata terorizmu i teroristima može se razumjeti kao priznanje ISIL-ove države, ili u suprotnom, kao svojevrsno omalovažavanje francuske državnosti i prihvatanje jezika terora.

Kada su se ujutru strasti stišale, prvi šok prošao te se počelo trezvenije rasuđivati i postupati, pristigla je informacija da je pariška policija imala saznanja o pripremanju terorističkog napada velikih razmjera, ali ih na vrijeme nije saopćila obavještajnim službama. Premijer Vals također potvrđuje da su službe imale informaciju o pripremi napada. Interesantno je da policija saznaje nešto prije obavještajnih službi. Zar ne bi trebalo biti obratno?!

Propusti službi se nastavljaju i poslije napada, a jedan od krupnijih naveden je kada je terorista za kojim se traži legitimiran od strane policije

na graničnom prijelazu ka Belgiji te, iako je njegov identitet već obznanjen, pušten da nastavi put.

Nije se dugo čekalo da, prema tvrdnji medija, ISIL i zvanično preuzme odgovornost za napade, karakterizirajući ih „blagoslovljenim“. S druge strane, supruga jednog od bombaša tvrdi da on nikada nije išao u džamiju, a postio je samo kada bi ga natjerali. Za drugog teroristu se saznaje da je iz redova sitnih pariških lopova i kriminalaca, već hapšen, osuđivan i dobro poznat policiji. Porodica kaže da se znao drogirati i posjećivati i pariške gej-barove. Nije li ovdje ipak prevelik moralno-etički raskorak između onoga što je u stvarnosti bio ovaj terorista i onoga što bi trebale biti moralne norme i vrijednosti nekoga ko propagira islam i živi prema njegovom duhovnom svjetonazoru i spreman da umre za etičke vrijednosti islama.

Kako je to uobičajeno u ovim situacijama, predsjednik Oland proglašava vanredno stanje u zemlji, što se, između ostalog, koristi za sprovođenje represivnih mjera prema muslimanima, kojima se zabranjuju okupljanja u džamijama, dok su džumu namaz mogli klanjati samo džemati sa specijalnim odobrenjem vlasti. U pojedinim protestnim performansma iskazivana je islamofobija, pa čak i otvorena mržnja prema islamu i muslimanima, koja je kulminirala javnim spaljivanjem primjerka Kur'ana Časnog.

U proizvodnji haosa i konfuzije medija drastičan primjer neodgovornosti je objavljivanje fotografija jednog Palestinca markiranog teroristom. Mladić se već sutradan oglašava iz Gaze zgražavajući se nad svojom slikom i tvrdnjom da je na drugom kraju svijeta počinio nekakav terorizam. Ili je još upečatljivija fotomontaža na kojoj je jednom od terorista umjesto *ipoda* u ruke stavljen Kur'an.

Skeptici također napominju da se paralelno sa terorističkim napadima dešavaju dva važna događaja usko vezana za rješavanje sirijske krize i općenito aktuelnih izazova čovječanstva. U Beču u Austriji predstavnici svjetskih moćnika usvajaju strategiju razrješenja sukoba u Siriji koju podržavaju i SAD i Rusija, dok se u Antaliji u Turskoj održava samit G20. Oba događaja okupljaju najznačajnije svjetske državnike. Međutim, uslijed pariških dešavanja, kao nikada do sada, njihovi susreti ostaju u sjeni i prolaze bez medijske pažnje, koja je pod snopom svjetla još uvijek držala događaj iz Pariza. Nisu rijetki ni oni koji operišu i mogućnostima utjecaja tajnih društava da ovim činom petak trinaesti, shodno svojim vjerovanjima i namjerama, obnove u svijesti ljudi. Da li su svi ovi i mnogi nespomenuti detalji puka slučajnost, splet okolnosti i datosti, ili stvarna slika krvave pariške pozornice, ostaje dilema otvorena za mogućnost različitih tumačenja.

Ako su francuske bezbjednosno-obavještajne i političke vlasti dopustile da neki od pojedinaca ili dijelovi njihovog sistema sudjeluju na bilo koji način u terorističkim aktima, ili ako su te vlasti dopustile da neke strane službe kumuju tim terorističkim napadima, rukovodioci bezbjednosno-obavještajnih službi, rukovodioci policije od lokalnog komandira do ministra unutrašnjih poslova, kao i predsjednik vlade, morali bi podnijeti ostavke. U oba slučaja francuski predsjednik Oland morao bi pokrenuti temeljite istrage

o odgovornosti najviših obavještajno-bezbjednosnih, policijskih i političkih funkcionera.

FRANCUSKA IZMEĐU SAD I RUSIJE

Kome je u interesu pojačana intervencija Francuske u Siriji?, logično je pitanje nakon napada u Parizu i obznane francuskih vlasti da su u općem ratu na svojoj i drugim teritorijima. Nato alijansa već duže vrijeme sprovodi akcije bombardovanja ISIL-ovih i uporišta drugih militantnih formacija u toj zemlji. Rusija, također, danonoćno gađa mete u Siriji i Iraku. Francuska je od početka dio svjetske koalicije protiv ISIL-a, ali očito sa nedovoljnim učešćem i učinkom, pa ju je trebalo dodatno motivisati, regrutovati i involvirati u ove sukobe. Međutim, na čijoj strani? Da li je možda neka od svjetskih sila prevagnula u još uvijek nerazmršenom sirijskom čvoru, te joj je zato potrebno imati Francusku na svojoj strani. I koliko to ima smisla ili veze sa činjenicom da je Francuska pravila pauzu u članstvu u NATO alijansi?

Nikako ne treba gubiti iz vida fenomen kolonijalizma i posljedice tog procesa na azijske i afričke države, te sveobuhvatne utjecaje kolonizatorskih sila na narode koji su duže ili kraće vrijeme bili pod njihovom upravom. Imajući to u vidu, treba poći od činjenice da je Sirija, zajedno sa Libanom, bila posljednja osvojena francuska kolonija (od Osmanskog carstva poslije Prvog svjetskog rata), te da je utjecaj francuske uprave, naročito kroz projekte „emancipacije“ i „kercovskog užasa“ Džozefa Konrada, ostavio dubok trag na postkolonijalnu Siriju i njeno društvo. Francuski utjecaj nastavljen je i nakon sticanja nezavisnosti 1946. godine, što se čini presudnim za izvođenje državnog udara i uspostavljanje diktature tadašnjeg ministra odbrane Hafeza el-Asada 1970. godine, oca današnjeg sirijskog predsjednika Bašara, koji je također održavao najbolje diplomatske i druge veze sa Francuskom. U kulturološko-civilizacijskom kontekstu nije zanemarljiva ni činjenica da je i danas drugi službenik jezik u ovoj državi francuski.

Nakon Francuske, na savremeno sirijsko društvo najznačajniji utjecaj imao je SSSR. Vodeće političke stranke u Siriji bile su ljevičarske, a naročito se isticala BAAS partija čije je iračko krilo predvodio Sadam Husein, a sirijsko porodica Asad. Otuda i više puta ponovljena neuspjela inicijativa za ujedinjenje Sirije, Iraka i Egipta. Nakon Bašarovog preuzimanja vlasti, odnosi Sirije sa SSSR-om i kasnije Rusijom dodatno su produbljavani, tako da je ruski jezik uz francuski treći po važnosti i upotrebi u ovoj državi.

S druge strane, ne treba gubiti iz vida činjenicu da je geostrateški položaj Sirije neizmjerljivo važan na globalnoj geostrateškoj mapi, kao i to da se nalazi na drevnoj ruti krstaškog puta ka Jerusalemu. Nije li možda riječ o odmjeravanju snaga između protestanske koalicije Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije, Njemačke i drugih članica tog saveza s jedne, i ortodoksne Rusije i njenih saveznika, s druge strane, među kojima Francuska, kao tradicionalno katolička država koja je u prošlosti često bila u savezima sa Rusima i drugim ortodoksnim narodima i državama u obračunima sa protestantima

i reformatorima, treba da povuče jasnu liniju i stavi se na stranu jedne ili druge osovine.

U tom smjeru, indikativno je uplovljavanje francuskog nosača aviona Šarl de Gol u sirijski morski prostor, do polazne kote za bombardovanje ciljeva u Siriji, nekoliko dana prije napada u Parizu. Da li je to bio znak da je Francuska odabrala stranu, i da li je, u tom slučaju, teroristički napad na ciljeve u Parizu bio neka vrsta upozorenja ili pritiska na francusku vladu i predsjednika Olanda da još jednom promisle o ispravnosti puta kojeg su odabrali?

Ne treba zanemarivati ni činjenicu da je Francuska jedina država na svijetu koja je povukla rezerve zlata iz Sjedinjenih Američkih Država. Veliko je pitanje je da li joj je to uopće ikada oprošteno.

SJEDINJENE EVROPSKE DRŽAVE

Evropsku uniju godinama, a posebno u posljednje vrijeme, potresa ozbiljna ekonomsko-politička kriza, možda ne onih razmjera kao tridesetih godina dvadesetog vijeka, ali svakako s prijetnjom da bude još teža i opasnija po njenu ekonomsku i političku stabilnost. Ključna tačka krize je u raskoraku između bogatog sjevera Evropske Unije i prilično slabijeg juga, čije države zbog nemoći da se izbore sa zahtjevima Međunarodnog monetarnog fonda padaju u sve veću zaduženost, koja prijeti bankrotom nacionalnih ekonomija, što se najdrastičnije oslikava na skorašnjem primjeru Grčke i njenim finansijskim mukama koje su umalo dovele do preustrojstva Evropske Unije. Mnoge države članice Evropske Unije u sličnim su problemima kao Grčka i još uvijek je neizvjesno kako će se izboriti sa ovim izazovom.

Drugi krizni okidač, koji definitivno prijeti da destabilizira dosadašnji način funkcionisanja Evropske Unije, jeste migrantska kriza. Zahvaljujući ekonomijama svojih najjačih članica, prvenstveno Njemačke i Švedske, Evropska Unija se još uvijek, koliko-toliko, uspješno bori sa rijekama bliskoistočnih migranata. Međutim, postoji opasnost da se protok izbjeglica zaustavi, jer su sve izbjegličke rute postale preopterećene, što je ponukalo neke tranzitne zemlje da se počnu ograđivati, kako bi reducirale broj emigranata na svojoj teritoriji, bojeći se da ti unesrećeni ljudi ne ostanu na njihovoj teritoriji. Nakon krvavih scena u Parizu migrantska kriza ulazi u novu fazu. Evropa se širi strah od mogućnosti da se među migrantima provuku i teroristi. To dalje usložnjava procedure njihovog ionako golgotskog puta, dodatno otežanog zimskim uslovima, dovodeći isti do krajnjih granica ljudske izdržljivosti. Nažalost, neke od članica Evropske Unije poduzimaju nehumane i anticivilizacijske mjere protiv migranata. O tome svjedoči užasavajuća scena bušenja gumenog čamca sa sirijskim izbjeglicama od strane grčke obalske straže, ili najava pojedinih članica da odustaju od unaprijed dogovorene kvote izbjeglica koje su trebale zbrinuti. Na posljetku, sve je izvjesniji neki vid unutarnje podjele Evropske Unije na dva prstena sa novim šengenskim režimom, u kome bi unutarnja ili zona mini-šengena bile Njemačka, Francuska, zemlje Skandinavije, Austrija, zemlje Beneluxa, Švicarska, Slovenija,

Češka, Poljska, a šest zemalja - Mađarska, Italija, Španija, Grčka, Hrvatska i Bugarska predstavljale bi spoljni prsten. Za njih bi se uvela obaveza pasoške kontrole pri ulasku u mini-šengen, dok bi zemlje kandidati za članstvo u EU bili u kudikamo lošijem položaju.

Dakle, Evropska Unija poslije Pariza definitivno mijenja način dosadašnjeg funkcionisanja. Pitanje je da li je to traženje novog puta ili odustajanje od do sada zagovaranih vrijednosti, među kojima jedno od bitnijih mjesta zauzima sloboda kretanja ljudi i roba i ukidanje granica, čija se simbolika već počela narušavati podizanjem žičanih ograda na granicama članica Unije. Postavlja se opravdano pitanje da li bi ovakav slijed događaja kao konačnu posljedicu mogao imati postepeno slabljenje veza između članica Evropske Unije, što bi u konačnici moglo dovesti čak i do njenog raspada. Ili će se možda postojeća kriza pretvoriti u pozitivnu energiju, imajući u vidu strah od terorizma koji vodi homogenizaciji i podizanju nivoa solidarnosti, razumijevanja i pomaganja među narodima Evrope koji su podjednako ugroženi od ove pošasti. Može li to biti put ka stvaranju Sjedinjenih Evropskih Država kao jedinstvenog evropskog odgovora na sve izazove koji okružuju Stari kontinent, pitanja su na koja treba pokušati pronaći odgovore.

KRALJEVINA EVROPA

Mnogi su skloni povjerovati u legendu o porodici Rotšild. Ova, kao i svaka druga legenda, neki će reći teorija zavjere, proteže se između stvarnosti i nadrealnosti. Aškenaski Jevrej Majer Amšel Rotšild uspio je sa svojih pet sinova, raspoređenih od Frankfurta, preko Beča, Londona, Napulja do Pariza, izgraditi prvu međunarodnu finansijsku korporaciju sa pipcima u svim vodećim svjetskim državama i dovoljno moćnu da pokreće, usmjerava i zaustavlja tokove svjetske historije. Taj dio legende je istinit, kao što je istina da su zahvaljujući vještim manipulacijama svjetskim krizama i ratovima, od Napoleona pa do danas, uspijevali da uvećaju svoj kapital do granica najmoćnije grupacije na svijetu i vremenom zadobiju plemićke titule skoro svih najznačajnijih evropskih dvorova. Autentičnost drugog dijela legende o Rotšildovima nije moguće sa sigurnošću utvrditi, jer se oslanja na tajna masonerijska društva i sektu iluminata. Upravo u tom dijelu legende postoji dio koji se u dinastiji prenosi s generacije na generaciju, da će jedan od Majer Amšelovih potomaka postati kralj Evrope sa prijestolnicom u Parizu.

Međutim, opće je poznato da je uloga legendi i mitova da kod onih kojima su namijenjeni čuvaju emociju za neki događaj, hrane ih i djeluju kao pokretačka snaga da se ono što je predskazanje u njima jednom ostvari. Nije bez presedana slučaj da čak i cijele kulture i civilizacije počivaju na narativu zasnovanom na mitovima i legendama. Nekada i mali narodi ili plemena, koji sanjaju priliku da, kada dovoljno osnaže i budu spremni savladati svaku prepreku koja im leži na putu, svoje snove pretvore u realnost.

Rotšildovi šire svoju zonu utjecaja, gdje im je pored kapitala vlasništvo i monopol nad medijskim prostorom od presudnog značaja. U okviru njihove

vog medijskog imperija nalazi se i satirični Šarli Ebdo, koji je bio u žiži prvog napada u Parizu, ali i utjecajni londonski časopis Ekonomist čiju naslovnicu iz januara 2015. godine mnogi već sada vide kao najavu oba teroristička napada u Parizu. Na naslovnoj strani je u prvom fotografija svih svjetskih lidera, dok su naokolo poredani i mnogi drugi detalji, među kojima i Mona Liza Leonarda da Vinčija, ka kojoj su usmjerene strjelice sa dva datuma, koje tumači šifara prevode kao 05.01. i 13.11. – dakle datume terorističkih napada u Parizu. U pozadini slike, iza svjetskih lidera, data je fotografija teroriste sa mitraljezom. Teoretičari zavjere bi, na osnovu ovoga, mogli kazati da su Rotšildovi počeli živjeti svoj san i legendu.

SUKOB CIVILIZACIJA

Sve su češći i glasovi onih koji posljednja dešavanja vide kao uvod u dugo najavljivani sukob civilizacija. Hantingtonova teorija predviđa da će se sedam postojećih globalnih civilizacija, kako ih je on grupisao i podijelio, u posthladnoratskom periodu češće sudarati i proizvoditi krize općih razmjera, naročito u zemljama čvorištima u kojima se sudaraju kulturno-civilizacijski kodovi, a u čemu prednjače rubne zemlje islamskog svijeta koje se dodiruju i miješaju sa drugim religijama i tradicijama.

Hantingtonova teorija dobija na značaju nakon 11. septembra 2001. godine i terorističkog udara na Njujork i Sjedinjene Američke Države. Od tada se počinje ozbiljnije tretirati i vrlo često uzimati kao osnov za razumijevanje sukoba Zapada i militantnih skupina iz arapsko-muslimanskog kulturno-civilizacijskog kruga. Naravno da je sve ovo relativno, kao što je danas sve više zagovornika teze da je 11. septembar 2001. godine insceniran događaj kako bi Zapad imao opravdanje napasti neke od arapskih i muslimanskih zemalja. Nije li moguće da i događaji u Parizu imaju istovjetnu pozadinu?

Odgovornost za napade u Njujorku preuzela je Al-Kaida predvođena Usamom bin Ladenom, dugogodišnjim svjetskim teroristom broj jedan koga su, prema sopstvenim tvrdnjama, mnogo dobnije likvidirale američke vojne formacije. Iste te snage su prije toga proizvele Bin Ladenu, sa njim bile u savezu, i davale mu punu podršku. S druge strane, odgovornost za napade u Parizu preuzeo je ISIL predvođen Ebu Bekrom el-Bagdadijem, u čijem su produciranju, prema nekim indicijama, takođe učestvovala službe Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije i Izraela. Budući da razni globalni centri moći imaju određenu korist od dugogodišnjeg iscrpljujućeg globalnog „civilizacijskog“ sukoba, ostaje otvoreno pitanje da li je zapravo neki od tih centara upotrijebio ili pak zloupotrijebio Hantingtonovu teoriju u te svrhe.

ŽRTVE TERORIZMA

Izraz teror, iz koga se izvodi i pojam terorizam, prvi put je upotrijebljen za vrijeme Francuske revolucije, u značenju opisa općeg stanja straha proizve-

denog u političke svrhe. Danas se terorizam najčešće definiše kao smišljena i dobro pripremljena nezakonita djelatnost radi sijanja straha s intencijom prisiljavanja ili zastrašivanja vlasti ili društva da učine određene ustupke izvršiocima terorističkog čina, koji vode anarhiji i kolapsu sistema.

Terorizam kakav danas poznajemo začinje se u XX vijeku. Među prvim poznatim terorističkim organizacijama spominju se jevrejske Lehi i Irgun, koje su izvodile terorističke napade na britansku upravu Palestine, koja je u tom periodu bila britanska kolonija, i na Palestince, s ciljem stvaranja jevrejske države. Mnoge organizacije su različito tretirane i skladno društvenoj zbilji i vizuri onoga ko ih predstavlja dobijale prefiks terorističke ili slobodarske. Najbolji primjeri takvog odnosa su, recimo, slučaj IRE, koju su Britanija i druge zapadne sile smatrale terorističkom organizacijom, dok je ista kod većine irskog naroda doživljavana kao patriotska organizacija. Ili, nama još bliži primjer Mlade Bosne i Gavrila Principa, kojeg većina zapadnih država, a odnedavno i Rusija u Centralnom muzeju u Moskvi, doživljavaju teroristom koji je isprovocirao Prvi svjetski rat, dok se on kod jednog dijela svijeta slavi kao heroj. Dakle, stvari se uvijek mogu posmatrati iz više uglova, a mi na Balkanu imamo posebno iskustva sa takvim historijskim mijenama, osudama i rehabilitacijama.

Tim slijedom dolazimo do danas izrazito popularnog dovođenja u vezu islama kao religije sa terorizmom. Ovu neosnovanu tvrdnju često smo proteklih godina mogli pronaći u svjetskim medijima, što je, kao posljedicu kod običnog čovjeka stvorilo predodžbu poistovjećivanja islama sa terorizmom, sa sve prisutnijim stereotipom o muslimanima kao potencijalnim teroristima. Islam, kao i svaka druga od Boga objavljena religija, nema nikakve veze sa terorizmom i teroristima, niti bilo kojim drugim vidom nasilja. Islam je vjera mira, tolerancije, čovjekoljublja i intenzivnog poticanja na traženje nauke i znanja kao jedinog efikasnog načina borbe sa predrasudama i stereotipima iz kojih proizilaze strahovi i fobije, koje u konačnici dovode do demonizacije drugog i drugačijeg, a zatim i do razmirica i sukoba. Najljepši primjer u historiji čovječanstva jeste postupak Poslanika Muhammeda a.s. koji zarobljenima u Bici na Bedru određuje da za otkup nauče deset muslimana čitati i pisati. Svaki zarobljenik koji bi podučio deseticu muslimana pisanju i čitanju bio je oslobođen. Inače, Muhammed a.s. i njegova vojska su se i tokom borbi trudili da bude što manje žrtava, kako sa njihove tako i sa strane neprijatelja. Tako će, recimo, biti interesantan podatak da je u dvije poznate bitke, na Bedru i Uhudu, koje je Poslanik a.s. predvodio, smrtno stradalo 84 muslimanska borca i 92 borca njihovih neprijatelja. Primjer Poslanika Muhammeda a.s. slijedili su svi istinski vojskovođe muslimanskih vojski. Dovoljno je spomenuti samo slavnog Salahudina el-Ejubija, čijim su viteštvom i humanošću bili impresionirani i oduševljeni i krstaški vojskovođe.

Ukoliko pokušamo napraviti kontrastivnu usporedbu žrtava koje su kroz historiju stradale u muslimanskim pohodima i onih koje su žrtve osvajanja i koloniziranja muslimanskih zemalja, frapirat ćemo se razlikom i stravično-

šću neumoljive statistike. Nažalost, u tim pohodima i masakrima prednjačile su države kolonizatori, među kojima i Francuska ima zavidno mjesto. U takozvanoj francuskoj koloni smrti u periodu alžirske borbe za samostalnost ubijeno je 1.500.000 civila, prema alžirskim izvorima, dok su francuske vlasti priznale da je stradalo 350.000 civila u tom ratu. Samo na osnovu ovih podataka možemo shvatiti o kakvom omjeru je riječ. A ako na njih dodamo statistike civilnih žrtava ostalih muslimanskih zemalja u borbama za nezavisnost od kolonizatora, jednostavno dolazimo do cifara koje daju sasvim drukčiji pogled na realnost i mijenjaju uvriježeno shvatanje o žrtvi i napadaču, odnosno terorizmu kao tekovini muslimanske ili zapadne civilizacije.

Muslimani su i danas najveće žrtve terorizma i terorista. ISIL-ove postrojbe u Iraku, Siriji, Libanu i Libiji do sada su ubile više desetina hiljada muslimana, nekoliko miliona njih protjeralo iz svojih domova i primorale na put bjekstva. Mete njihovih bombaša samoubica većinom su, muslimani u azijskim i afričkim državama. Naravno da je surovo i pomalo besmisleno praviti razliku između nevinih civilnih žrtava, dijeleći ih prema rasi, vjeri ili naciji, isto koliko je surovo terorizam i teroriste imputirati jednoj religiji ili narodu. Vrijednost jednog života jednaka je vrijednosti cijelog čovječanstva, zato svako onaj ko počinu takvo djelo suštinski ne pripada ni jednoj vjeri niti civilizaciji.

ISLAM U ZAPADNOJ EVROPI

Muslimani su na evropskom tlu prisutni preko hiljadu godina. Andaluzija, muslimanska Španija, dala je evropskoj kulturi mnoga civilizacijska dostignuća i u skoro svim naukama napravila epohalan pomak, i to u trenutku kada je ostatak Evrope grcao u kaljuži neznanja i okovima krutih crkvenih dogmi koje su se protivile svakom vidu naučnog i tehnološkog napretka. Nije zanemarljiva ni uloga muslimanske Sicilije u unapređenju života ondašnjeg srednjovjekovnog čovjeka. Na koncu, Balkanski poluotok je onaj dio Evrope u kom žive autohtoni muslimanski narodi i, ukoliko se uzmu u obzir svi stanovnici Balkana, muslimani su na njemu najbrojnija vjerska zajednica.

Bošnjaci i Albanci autohtoni su evropski narodi, istih supstratnih, ilirskih korijena i imaju najrazgranatiju kulturu koja se u srži temelji na islamu, njegovim načelima i načinu življenja. Identiteti ovih dvaju naroda izvire i iz vjere islama i svim svojim sastavnicama inkorporirani su u ovu religiju, zbog čega su kroz povijest vrlo često bili na udaru kršćanskih susjeda, ali su se, upravo zahvaljujući svojoj privrženosti ovoj vjeri, uspjeli očuvati, preživljavajući procese asimilacije, represije, etničkog čišćenja, pa čak i genocida, te izgraditi u moderne evropske narode sa svim onim elementima koje taj termin podrazumijeva. Nažalost, dominantno kršćanska Evropa u nekim slučajevima pokušava zanemariti činjenicu značajnog prisustva islama na svom tlu, iako je katkada ističe kao svoju dragocjenost.

Evropa, kao najrazvijeniji dio ljudske civilizacije, prema islamu i muslimanima ponaša se na moralno i duhovno neprihvatljiv način, što se ogleda

u ustrajavanju na takozvanom pravno-formalnom fenomenu priznavanja islama i muslimana. Ovakav pristup uvrjedljiv je za muslimane. Kao da su islam i muslimani nevidljiva i nepostojeća kategorija čovječanstva čiju egzistenciju treba ovjeriti posebnim pravnim aktima i svime što proizilazi iz takvih dokumenata. Islam je od Boga objavljena vjera, pa tako ne može biti priznata ili nepriznata od strane čovjeka ili sistema. Može se govoriti samo o priznavanju prava muslimanima i u zemljama sa najvišim stepenom demokratije.

Tokom dvadesetog vijeka, od svih zapadnoevropskih država jedino je Austrija zakonski priznala pravo muslimanima na slobodno ispovijedanje vjere. Nedavno su načelno Španija, Belgija i Luksemburg priznale muslimanima pravo da slobodno prakticiraju vjeru i formiraju svoje islamske zajednice. Primjer Austrije smo dugo isticali kao valjan način integrisanja muslimana u evropsko društvo. Međutim, umjesto da se taj model proširi na ostale države Zapadne Evrope, Austrija je nedavno izmijenila Zakon o vjerskim slobodama i reducirala vjerska prava muslimanima, ograničavajući princip autonomnosti Islamske zajednice u Austriji i načelo odvojenosti vjere od države te pravo muslimana na vjersko-kulturne organizacije. Ovim zakonom austrijska vlast otvara i mogućnost oduzimanja imovine postojećih džemata i islamskih centara. Neke od zakonskih odredaba omogućavaju i paralelno formiranje islamskih zajednica, sekti poput ahmedija i drugih, što su muslimani doživjeli kao udar na zvanično učenje islama u Austriji.

Opće je poznato da Njemačka nije ni počela rješavati pitanje prava muslimana na svom tlu, već da se većina džemata i islamskih centara Islamske zajednice registruju kao obični klubovi i udruženja koji svoju djelatnost obavljaju u improvizovanim polupodrumima i drugim neadekvatnim prostorijama, najčešće u industrijskim zonama daleko od urbanih i kultiviranih dijelova njemačkih gradova.

U Francuskoj je stanje drastično teže, obzirom da je pitanje vjerske organizacije muslimana u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, što ukazuje da su pripadnici Islamske zajednice u Francuskoj, kao i njihova zajednica, potencijalni faktor inkriminacije i nipošto se ne može shvatiti kao put koji vodi integraciji pripadnika islama u francusko društvo. Sličan status imaju i islamske zajednice u drugim zapadnoevropskim državama. Poseban je slučaj obrazovnih sistema. Odgovorni u obrazovnom sistemu Francuske i drugih zapadnoevropskih zemalja morali bi preispitati etičku i profesionalnu dimenziju svojih školskih sistema. Razlog za to leži u činjenici da su većina optuženih za terorizam muslimani sa francuskim državljanstvom, uglavnom rođeni u Francuskoj i drugim zapadnoevropskim državama, prošli kroz obrazovni sistem tih zemalja. Nužno je konstatovati da su faktori obrazovanja tih ljudi doživjeli potpuni neuspjeh, ali se treba zapitati i kakav je bio odnos njihovih domicilnih kolega i nastavnika u školi i da li su oni od domicilnih Francuza i Evropljana bili prihvaćeni kao ravnopravni ili su permanentno bili diskriminisani kao pridošli Afrikanci i Azijati, a uz to još i muslimani.

ZAŠTO SE MUSLIMANI IZVINJAVAJU

Logično je da za svaki teroristički napad ili bilo koje slično stradanje nevinih svaki čovjek, a posebno onaj na važnim društvenim pozicijama, izrazi žaljenje i osudi akt usmjeren protiv vrijednosti savremene ljudske civilizacije. Međutim, ono što izaziva nelagodu muslimana u svijetu, a posebno u Evropi i Sjevernoj Americi, jeste nedvosmislen pritisak na muslimane, posebno njihove predstavnike, da se moraju javno pravdati, ograđivati i izvinjavati zbog terorizma. Ovakav odnos prema muslimanima doveo je do toga da se oni koji to ne urade stavljaju na liste radikalne uleme ili imama te bivaju tretirani programima posebne prismothe. Koliko ovaj fenomen izaziva ogorčenje kod muslimana vidjeli smo prilikom poziva da se minutom šutnje oda počast žrtvama terorističkog napada u Parizu na prijateljskoj nogometnoj utakmici između reprezentacija Turske i Grčke u Istanbulu, kada su turski navijači izviždali minutu šutnje, mada su iz Nogometnog saveza Turske saopćili da su navijači zviždali terorizmu i teroristima, ili u Dublinu kada su neki od navijača Bosne i Hercegovine tokom minute šutnje skandirali „Palestina“.

Drugi primjer revolta muslimana zbog ovog fenomena zabilježen je na društvenim mrežama u Bosni i Hercegovini, Sandžaku i širem regionu kada je reisu-l-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Husein ef. Kavazović dao preporuku da se, iz poštovanja prema žrtvama napada u Parizu, učenje ezana na podne namazu pomjери za pet minuta. Umjereni muslimani, čak i oni koji ne prakticiraju islam, burno su reagirali i nisu se mogli složiti sa tim da bilo šta, pa i teroristički napadi u Parizu, mogu utjecati na pomijeranje ezana, vjerskog obreda sa tradicijom dužom od četrnaest vijekova. Na svakom koraku tih dana među muslimanima širom svijeta moglo se čuti: „Osudjujem teroristički napad u Parizu, ali šta mi imamo sa tim!? Zašto se mi moramo pravdati?!“

KORIJENI TERORIZMA

Kapitalističko društvo produbljuje jaz između ultrabogatih pojedinaca i sve veće mase siromašnih. Godišnje objave lista najbogatijih ličnosti i korporacija oslikavaju stanje unutar zajednice svjetskih moćnika, a s druge strane izazivaju ogorčenje i prezir milijardi siromašnih članova potrošačkog društva i onih koji su na ivici egzistencije. U povijesti ljudske kulture i civilizacije nije zabilježen nijedan slučaj dugoročnog opstanka enormno bogatog pojedinca ili grupe u sredini gdje je većina stanovništva siromašna. U takvim slučajevima neminovno se javljaju socijalni nemiri, protesti, bune i revolucije koje dovode do svrgavanja bogataša i vlastodržaca. Socijalna diskriminacija sveprisutna u savremenom društvu nije lišena ovog fenomena te su zato ovakve situacije vrlo česti pokretači nasilja i povoljan ambijent za regrutovanje terorista.

Mlade generacije bivših koloniziranih zemlja predugo žive tranziciju, iščekujući sređivanje društva i normalizaciju država koje su iz ruku dikta-

torskih režima prešle kod vrlo često slabašnih političkih partija, nedovoljno spremnih da odgovore izazovima trenutka i ponude rješenja za izlazak svojih država iz poluopsadnog stanja u kom se nalaze u slobodne demokratske zajednice. Devastirane države prepune oružja iz netom završenih ratova, poput Iraka, Libije, Afganistana i drugih, idealna su mjesta za regrutaciju nezadovoljnih mladih ljudi od strane ekstremističkih organizacija pod izgovorom slobode, borbe za jednakost i ravnopravnost te uvažavanje glasa poniženih i obespravljenih za svoje nasilne ciljeve.

Naslanjajući se na prethodno kazano, treba istaći da, uslijed ovih činjenica, nikada nije bilo moguće podvući jasnu liniju između samoniklih terorističkih organizacija i onih koje su formirane od strane spoljnog faktora. Primjeri za to su već spominjani, Al-Kaida i ISIL, kao i mnogi drugi nastali zahvaljujući obukama zapadnih sila i s ciljevima osiguravanja povoda pojedinim državama da se miješaju u unutarnja pitanja drugih država, koristeći metodu destabilizacije kao najefikasnije sredstvo.

Hipokrizija savremenog svijeta, koji načelno proklamuje demokratske vrijednosti, zasnovane na svetosti slobode pojedinca, nepovredivost njegovih vjerovanja i dobara, suštinski proizvodi kapitalističko društvo nejednakih, jednakih i jednakijih, u kome vodeće svjetske sile transparentno, ukoliko to odgovara njihovim interesima, podržavaju diktatorske režime, istovremeno naoružavajući i pomažući pobunjenike protiv tih režima, čekajući najpodesniji momenat da izazovu sukobe i dodijele sebi legitimno pravo intervencije na određenom prostoru s ciljem ovladavanja i zaposjedanja prirodnih resursa i bogatstava, preoblikujući na taj način prevaziđeni sistem kolonijalizma koji, u suštini, nikada nije prestao egzistirati. Takav odnos proizvodi negativne reakcije kod porobljenih naroda koji posežu za radikalnim metodama kao načinom borbe, što često dovodi do pojava ekstremizma sa dobrom osnovom da preraste u terorizam.

SKUP I JEFTIN ŽIVOT

Hipokrizija savremenog svijeta ogleda se i u nejednakom tretmanu žrtava terorizma. O jednim se govori s najvećom političko-medijskom pažnjom, što je dobro, a drugi se prešućuju i navode pri kraju medijskih izvještaja, ili tek ovlašno tretiraju od strane ozbiljnih političkih faktora, kao puka statistika, što je licemjerno i nedopustivo. Stotinu trideset žrtava terorističkog napada u Parizu ne prestaje biti tema medijskih opservacija i političkih proklamacija, čime se postižu snažne refleksije na širu sliku svjetske pozornice i iniciraju važni strateški potezi koji će umnogome odrediti budućnost čovječanstva. S druge strane, dan prije Pariza, ISIL je izveo dva velika teroristička napada u Bejrutu u kojima je smrtno stradalo najmanje četrdesetak osoba, a preko dvije stotine ranjeno. Ova vijest u svjetskim medijima tretirana je kao obični dnevno-politički događaj na koji su se konzumenti inertno navikli kao na svakodnevnu statistiku. U Iraku i Siriji dnevno strada između trideset i četrdeset ljudi od neposrednog terorizma, što uopće nema tretman

među zapadnim političkim faktorima i medijima, a građane na Zapadu ne dotiče, a kamoli uznemirava. Takav civilizacijski raskorak u koncepciji pravde u vrjednovanju ljudskih života u Zapadnoj Evropi i Sjevernoj Americi na jednoj i Africi i Aziji na drugoj strani i bezobzirna medijska demonstracija te razlike u nastojanju da se prikaže normalnim stanjem, predstavlja svojevrsan psihološki teror koji se teško zaboravlja.

PODRIVANJE TURSKE

Najznačajniji događaj nakon pariškog petka trinaestog, a koji dolazi kao indirektna posljedica terorističkih napada od 13.11.2015. godine, jeste tursko-ruska napetost nakon obaranja ruskog borbenog aviona od strane turskih odbrambenih snaga zbog povrede zračnog prostora. Da li je ovaj događaj, koji je izazvao nove napetosti, tek puka slučajnost, nemarnost, stvar održavanja principa dosljednosti, ili pak uvod u novo poglavlje sirijske i bliskoistočne krize? Neki ozbiljni analitičari skloni su mišljenju da koncentracija dodatnih snaga u Siriji može imati pozadinski plan slabljenja Turske koja postaje moćna regionalna sila, njenim uvlačenjem u iscrpljujući rat ili dugoročan teži sukob. U ovakvom sagledavanju ni špekulacije o navodnom dogovoru Obame i Putina prilikom skorašnjeg susreta na samitu Ujedinjenih nacija u Njujorku o stvaranju države Kurdistan i podjeli Saudijske Arabije na tri države ne treba u potpunosti odbaciti. Formiranjem države Kurdistan od dijelova iračke, sirijske i turske teritorije, što bi značilo direktno raspčavanje i slabljenje Turske, i podjelom Saudijske Arabije na tri države, koje bi vodila tri već formirana politička klana, svjetske sile bi trajno zagospodarile muslimanskim svijetom i njegovim resursima, bez trunke bojazni da bi neka od država mogla imati dovoljno potencijala da se pobuni protiv takve vrste scenarija dominacije i eksploatacije svojih resursa.

Pored materijalnih, ruski interesi slabljenja Turske i ovladavanje dijelom njene i sirijske teritorije mogli bi biti i duhovne prirode. Jedna od najstarijih i ujedno najtemeljnijih institucija ortodoksnog kršćanstva jeste Antiohijska crkva, koja je zbog višegodišnjih sukoba u Siriji na rubu egzistencije, a nedavno je čak i svoje sjedište premjestila na teritoriju Turske. Za Ruse je od neizmjerne institucionalne važnosti Carigradska patrijaršija, a kao kruna svakako i Aja Sofija. Bili smo svjedoci nedavne posjete Balkanu rusofilskog tzv. muslimanskoga šejha, koji je sa najvećim počastima primljen čak i u Beogradu, koji je prognozirao da će do kraja sirijske krize Rusi ući, doduše sa muslimanima, u Istanbul i iznova ga osvojiti. Većini je to izgledalo kao nakaradan stav, kao što je i sam Kremlj šalom nazvao poziv moskovskog muftije Putinu da pođe put Meke i Medine i pripoji ih Rusiji.

Izgleda da Turci ili ne razumiju takve šale ili ih shvataju previše ozbiljno, kao što su i odbranu svog zračnog prostora shvatili krajnje obazrivo. Oprezno, ali odlučno su i prije u više navrata upozoravali Ruse zbog povrede svoje teritorije na granici sa Sirijom. Audio snimak kojeg su ponudili javnosti svjedoči da su ispoštovali proceduru upozorenja prije intervencije. S druge

strane, ruski pilot tvrdi da nije bilo nikakvog upozorenja i da nijednog sekunda avion nije prešao u turski zračni prostor. Reakcije i optužbe zvaničnika s obje strane oštre su i pomalo prijeteće. Ni treća strana - NATO alijansa nije do kraja odlučna da li da podrži svoju članicu ili da ostane po strani, pa zato zauzima neku vrstu rezervnog položaja, nagovještavajući da Turska možda nije trebala imati takvu ishitrenu reakciju, dajući tako signal i Rusima da ne žele otvoreni sukob. Erdoganu se neće oprostiti što je uspio zaustaviti stogodišnji pokušaj identificiranja dekadence sa islamom i da je na islamskoj ideji, u svom stilu, podigao Tursku i ojačao njen identitet ne sukobljavajući ga sa savremenim konceptom ekonomskog sistema vrijednosti i drugim tekovinama Zapadne Evrope. Hvala Bogu, ni Rusija ni Turska, bar ako je suditi po izjavama njihovih najvećih državnih dužnosnika, ne žele međusobni rat. Nadati se je da će se na tome završiti te da je ovo bilo, ako ne puka slučajnost, u najgorem mogućem slučaju tek odmjeravanje čvrstine stavova i moralne snage. Ne treba zanemariti ni činjenicu da je nedavno istekao devedesetdevetogodišnji ugovor o slobodnom prijelazu Rusije kroz Bosfor, pa ni ozbiljnu ambiciju Zapada da sebi učini dostupnim naftne i gasne potencijale Kaspijskog jezera.

ZAŠTO IZRAEL NIJE ZABRINUT ZBOG ISILA

Prema svim pokazateljima, ISIL je do sada najbrutalnija militantno-teroristička organizacija koja proklamuje borbu u ime i za islam. Njihovo fanatično iznošenje argumenata, scene svirepog ubijanja nedužnih ljudi odrubljivanjem glave i drugim monstruoznim načinima te ostali anticivilizacijski postupci, uznemirili su cijeli svijet i natjerali ga na osudu i konkretnu akciju protiv ove organizacije. Indikativno je da Izrael, kao država koja je prije pojave ISIL-a ekspresno reagovala na svaku informaciju, proklamovanje i poziv muslimanskih priznatih i nepriznatih vjerskih, političkih i drugih autoriteta i organizacija koji su pozivali na ujedinjenje muslimana i suprotstavljanje njihovim tlačiteljima, a pogotovu militantnog čina koji bi neko u ime islama i muslimana uradio, šuti i ne pokazuje znake zabrinutosti na pojavu ISIL-a i njegovo djelovanje. ISIL duže vrijeme širi teritoriju i već se nalazi na granici Izraela na Golanskoj visoravni, koji bi trebao, obzirom na ideologiju i način djelovanja ove organizacije, biti na najvećem stupnju opreza i borbene gotovosti. Međutim, takva reakcija izostaje da li zbog toga što Izrael ne vidi ISIL kao direktnu prijetnju svojoj teritoriji ili ima prečeg posla boreći se sa palestinskim dječacima i djevojčicama koji makazama i kamenčićima jurišaju na njihove policijske i vojne formacije opremljene najsavremenijim oružjem na svijetu. Ili su u pitanju neke druge relacije zbog kojih izraelska država može biti mirna.

IMA LI SPASA

Kada sagledamo sve pojavnosti i okolnosti trenutka koji živimo, nameće

nam se utisak da se ljudska civilizacija nalazi u tunelu bez izlaza. Uprkos svoj vojnoj, naučno-tehnološkoj moći nismo bili u prilici da čujemo prijedloge koji bi mogli izgledati kao ozbiljna globalna rješenja krize u koju je zapao svijet. To ne znači da izlaz iz ovog beznađa ne postoji, ali doći do njega niti je lahko niti jednostavno. U potrazi za njim, kao u slučaju traganja za lijekom nekoj bolesti, treba poći od izvora i korijenja te bolesti. U slučaju terorizma, već smo naznačili osnovu njegovog izvorišta i poticaje koji djeluju kao žarište bolesti na tijelu odakle se zaraza širi i u jednom trenutku dovodi do potpunog pada imunog sistema, prijeteći da ugrozi i život pacijenta, ukoliko ne bude hitne ljekarske intervencije i adekvatne terapije.

Da bi se približili početku rješenja problema, ljudska civilizacija se mora suočiti sa obavezom nužnog obračuna sa svim vrstama izazivača terorizma, ublažavanjem socijalnog jaza između bogatih i siromašnih, obezbjeđivanjem jednakih šansi za mlade generacije koloniziranih naroda kojima bi se umanjile njihove frustracije, prestanak manipulacija grupama iz nezadovoljnih sredina koje velike sile proizvode i koriste za ostvarenje dominacije nad resursima drugih zemalja, odustajanje od hipokrizije kao osnovne odrednice Zapada prema siromašnom Istoku.

Pitanje zloupotrebe vjere islama, a posebno vjerskih osjećanja, u svrhu regrutovanja mladih ljudi u cilju izazivanja nasilja, ne mogu riješiti vojno-tehnološki represivni potencijali, a posebno nemuslimani na tom polju ne mogu učiniti ništa pozitivno. Naprotiv, njihove represije izgledaju kao udaranje štapom po vatri, džaranje vatre koja se poslije toga raspaljuje i širi. Današnji zapadni svijet komunicira sa dvije muslimanske krajnosti. Najintenzivniju komunikaciju imaju sa svojim miljenicima među muslimanima koje čine poltroni koji snishodljivo govore i rade po volji Zapada, odričući se vlastitog identiteta i dostojanstva i vrlo često pokušavajući da modificiraju islamske norme kako bi se dodvorili Zapadu, a za uzvrat dobili sitne privilegije. Zato u konkretnom slučaju treba podvući da nema pobjede nad ISIL-om dok se ne eliminiše Asad, jer se na odbojnosti prema Asadu i sličnim fenomenima diktature i tiranije regrutuju svi ISIL-ovci i drugi ekstremni nasilnici.

Frustrirani ovom pojavom, kao i drugim već spomenutim primjerima nepravde, mladi slaboučeni muslimani postaju žrtve raznih lovaca na ljudske duše koje, nakon što ih identificiraju, oblikuju i obučavaju, kasnije smišljeno upotrebljavaju kao fanatično gorivo za svoje terorističke namjere, uglavnom radi skrivenih ciljeva i interesa raznih svjetskih moćnika. Konačno, zapadna civilizacija bi morala što prije uspostaviti ozbiljnu i iskrenu komunikaciju sa muslimanskim faktorima sredine između ove dvije krajnosti, a to su, prije svega, prava islamska ulema koja dobro poznaje islam, koja ga ispravno tumači i predstavlja, a pritom ne poziva na neprijateljstvo prema nemuslimanima. Ova autentična ulema možda predstavlja posljednju šansu i tračak iskrene nade da se ovaj apokaliptični sunovrat ljudske civilizacije zaustavi, prije nego to bude prekasno. Tu ulemu i zajednicu muslimana koje ona predvodi treba početi ozbiljno uvažavati i podržati. U protivnom, svijet srlja u bezdan globalnog sukoba čije posljedice bi mogle biti nesagledive.